

บทความวิจัย (Research Article)

ผลของโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกที่บูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเองที่มีต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียนของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยง

EFFECT OF PROACTIVE PROGRAM INTEGRATING FUNCTIONAL BEHAVIORAL ASSESSMENT AND SELF-MANAGEMENT ON CLASSROOM BEHAVIORAL PROBLEMS OF AT-RISK STUDENTS

Received: June 20, 2019

Revised: July 19, 2019

Accepted: August 30, 2019

นางสาวปณัฐสยา อยู่เจริญ^{1*} ชนิศา ตันติเฉลิมวาทีนิ² อมรไพศาลเลิศ³
Panatsaya Yoocharoen^{1*} Chanisa Tantixalerm² Watinee Amornpaisarnloet³

^{1,2,3}Educational Research and Psychology, Faculty of Education
Chulalongkorn University Bangkok 10330 Thailand
^{*}Corresponding author, E-mail: panatnack@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกที่บูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเอง 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกที่บูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเอง และ 3) ศึกษาความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกที่บูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเองของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู และนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม ตัวอย่างของการทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 3 คน รูปแบบเส้นฐานและการจัดการกระทำ (AB Reversal Design) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกสำหรับเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียน ที่รวมไปถึงแบบวัดการจัดการตนเอง แบบประเมินตนเองของนักเรียน และแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครู 2) แบบสัมภาษณ์ครูและนักเรียน และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมแบบช่วงเวลา การวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอโดยใช้กราฟเส้น เพื่อแสดงพัฒนาการทางพฤติกรรมของตัวอย่าง ซึ่งพิจารณาค่ามัธยฐาน และพิสัย ควอไทล์ (IQR) ของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ มีผลต่อการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน ได้แก่ พฤติกรรมการพูดแทรกโดยไม่ได้รับอนุญาตของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงทั้ง 3 คน 2) เมื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนมีค่าร้อยละของช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง โดยในระยะเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการ

พฤติกรรมเชิงรุกช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากกว่าในระยะเสถียร และ 3) ความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ของครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม เป็นไปในเชิงบวก

คำสำคัญ: โปรแกรมการเชิงรุก/ การประเมินพฤติกรรม/ การจัดการตนเอง/ ผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรม/ ปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียน

Abstract

This research aims 1) to study problem behavior in the classroom of at-risk students after participating in the proactive program integrating functional behavioral assessment and self-management, 2) to compare problem behavior in the classroom of at-risk student before and after participating in the proactive program integrating functional behavioral assessment and self-management, and 3) to study the opinions of teachers and students towards their participation in the proactive program integrating functional behavioral assessment and self-management. The sample of this study were 3 students enrolled in an elementary school in Singburi province. The research instruments comprise of: 1) the proactive program integrating functional behavioral assessment and self-management including self-management and self-assessment form for students, and behavior evaluation form for teachers, 2) teacher and student interview form and 3) behavior observation Interval recording form. The data were analyzed using the visual inspection presented in the plotted graphs and using analysis of the median and IOR of interval with problem behavior.

The research findings were summarized as follows: 1) the proactive program integrating functional behavioral assessment and self-management was effective in reducing undesirable behaviors for the participants 2) when compare the effects of the program, it was found that the problem behavior during the intervention phase was lower than the behavior during the baseline phase 3) the teachers and the students participated in the program expressed their positive opinions about the program.

KEYWORD: Proactive Program/ Functional Behavioral Assessment/ Self-management/ Behavioral Problems in Classroom/ At-Risk Students

ที่มาและความสำคัญ

ในประเทศไทยพบผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ในระบบการศึกษาสูงถึง 5,560 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ทั้งนี้ลักษณะของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนอาจพบได้หลากหลาย ทั้งพฤติกรรมที่สังเกตได้จากภายนอก เช่น ตะโกนเสียงดัง ทำเสียงประหลาด พุดแทรกครู พุดนอกเรื่องที่สอน และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล กลัว

(สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2556) จากการศึกษาพบว่าสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอาจมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว ทักษะสติเชิงลบของพ่อแม่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีต่อผู้เรียน (Gulec & Balcik, 2011) โดยหากผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียนเหล่านี้ไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือและจัดการศึกษาที่เหมาะสมอย่างทันทั่วทั้งที่จากครู ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องแล้วอาจทำให้เกิดผลกระทบและปัญหาอื่นๆ ทั้งต่อตัวผู้เรียน เพื่อนร่วมชั้น และครูได้ เช่น ปัญหาการเรียนด้านวิชาการของตัวนักเรียน การดำเนินการเรียนการสอนชั้นเรียน และความสัมพันธ์ต่อเพื่อนร่วมชั้น ที่ผ่านมาพบว่ายังมีครูที่ใช้การลงโทษทางร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นการตี การตำหนิ และวิธีการต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดทางอารมณ์ และจิตใจโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนหยุดแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น (ยุวดี งามวิทย์โรจน์, 2552) โดยมีผลสำรวจจากศูนย์การศึกษาการลงโทษแห่งชาติในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้เรียนอย่างน้อยร้อยละ 50-60 ได้รับความเจ็บปวดจากการทำร้ายทางด้านจิตใจ โดยการใช้คำพูดของครู (Hyman & Pentland, 1996) นอกจากนี้งานสำรวจครั้งนี้ยังพบว่าครูจำนวนมากยอมรับว่าไม่รู้วิธีอื่นที่จะใช้ในการดูแลพฤติกรรมผู้เรียน และมองว่าการลงโทษที่มาจากความหวังดีเป็นสิ่งที่ยอมรับได้และจำเป็นต่อการควบคุมเด็กในชั้นเรียนเพราะถือเป็นวิธีการจัดการชั้นเรียนที่ได้ผลทันที (ยูนิเซฟ ประเทศไทย: 2559) จึงมีการศึกษาที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียน โดยวางแผนแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ต้นเหตุหรืออาจเรียกว่าเป็นการจัดการพฤติกรรมเชิงรุก (Proactive approach) เป็นการป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียน โดยเน้นการจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น สร้างข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน สอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์แทนที่พฤติกรรมที่เป็นปัญหา (Little, Lane, Harris, Graham, Story, & Sandmel, 2010) และการช่วยเหลือพฤติกรรมเชิงบวก (Positive Behavior Support: PBS) เป็นการจัดการช่วยเหลือที่มุ่งเน้นถึงการทำความเข้าใจของสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยวิธีการเชิงบวก (Dunlap & Fox, 2011) กระบวนการนี้เน้นสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และนำมาซึ่งการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยวิธีเชิงบวกโดยใช้เทคนิคที่มีงานวิจัยรองรับและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสมในโรงเรียน (March & Horner, 2002) ซึ่งการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะต้องใช้กระบวนการในการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และสอนให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ต้องการได้ ที่เรียกว่า การประเมินพฤติกรรม (Functional Behavioral Assessment) (Lewis & Sugai, 1999) หากผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยมีสาเหตุมาจากการต้องการความสนใจ งานวิจัยในปัจจุบันพบว่าทักษะการจัดการตนเอง (Self-management) หรือความสามารถของแต่ละบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นสามารถนำมาใช้กับผู้เรียน เพื่อสอนให้ผู้เรียนมีวิธีการรับมือกับการกระทำที่ต้องอดทนเมื่อเผชิญกับอุปสรรค และสามารถกำหนดเป้าหมายสำหรับตัวเองได้ (Bandy & Moore, 2010) วิธีการตั้งเป้าหมายในการสอนให้ผู้เรียนสามารถควบคุมและจัดการพฤติกรรมตนเองเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีทั้งการควบคุมภายในตนเอง กระบวนการทำงานและการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย (เกศินี ครุณาสวัสดิ์, 2556) ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ศึกษาผลของโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกเพื่อลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยเน้นการประเมินพฤติกรรม และการจัดการตนเอง มาบูรณาการและจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยกับนักเรียนวัยประถมศึกษาที่มีแนวโน้มจะมีปัญหาพฤติกรรม เนื่องจากผู้เรียนมักจะไม่แสดงปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง แต่มีความ

เสี่ยงที่จะสะสมปัญหามากขึ้นตามวัย ดังนั้น หากครูสามารถคัดกรองและช่วยเหลือผู้เรียนที่มีความเสี่ยงได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มีการเตรียมโปรแกรมเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมได้โดยมีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายที่เหมาะสมกับปัญหา จะช่วยลดความยุ่งยากที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนและการเรียนและการดำรงชีวิตสำหรับผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยง

วัตถุประสงค์

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียนหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ของครูและนักเรียน

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว (Single-Subject design) รูปแบบรูปแบบ AB Reversal Designs ร่วมกับการสัมภาษณ์

ตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน จำนวน 3 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสิงห์บุรี โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง คือ ครูประจำชั้นเสนอชื่อนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และรวบรวมข้อมูลของตัวอย่างวิจัยโดยการเก็บข้อมูลนักเรียนจากระเบียนสะสมแบบประเมินตนเอง (SDQ) และสัมภาษณ์ครู แล้วนำมาประเมินพฤติกรรม โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

คนที่ 1 เด็กชายธันวา (นามสมมติ) อายุ 10 ปี ได้รับคำวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นสมาธิสั้น โดยเด็กชายธันวาได้เรียนซ้ำชั้นเป็นเวลา 1 ปี จากการประเมินพฤติกรรมโดยแบบประเมิน SDQ พบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาคือ มีความเสี่ยงในด้านความประพฤติ และด้านอยู่นิ่ง/สมาธิสั้น ซึ่งจากผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้น พบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ การก่อกวนชั้นเรียน โดยการพูดแทรกและทำเสียงประหลาดในขณะที่ครูสอน เมื่อครูสอนเด็กชายธันวามักจะพูดตะโกนแทรกขึ้นมาเสียงดังทั้งในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนขณะนั้น ซึ่งในช่วงเวลาเรียนมักจะเกิดพฤติกรรมเช่นนี้หลายครั้ง ครูจะว่ากล่าวตักเตือนให้เงียบ และเพื่อนก็ไม่พอใจ ทำให้เด็กชายธันวารู้สึกไม่พอใจทั้งจากเพื่อนและครู

คนที่ 2 เด็กชายวสิน (นามสมมติ) อายุ 10 ปี จากการประเมินพฤติกรรมโดยแบบประเมิน SDQ พบข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ มีความเสี่ยงในด้านความประพฤติ ด้านอยู่นิ่ง/สมาธิสั้น และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้น พบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ พฤติกรรมการก่อกวนชั้นเรียน โดยการพูดแทรกเสียงดังในขณะที่ครูสอน ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนและพยายามที่จะตะโกนให้ครูหันมาดูแลสนใจในตัวเองเสมอ ชอบที่จะฟ้องและพูดคุยกกับครูผู้สอนทั้งใน

เวลาเรียนและเวลาพัก

คนที่ 3 เด็กชายกิตติ (นามสมมติ) อายุ 10 ปี จากการประเมินพฤติกรรมโดยแบบประเมิน SDQ พบข้อมูลพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ มีความเสี่ยงในด้านอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น ผลการประเมินพฤติกรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนและแบบบันทึกการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้น พบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ พฤติกรรมการก่อกวนชั้นเรียน โดยการตะโกนเสียงดังในขณะที่ครูกำลังสอน มักพูดแทรก พูดหยอกล้อทั้งครูและเพื่อนในเวลาที่มีการเรียนการสอน ในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ครูว่ากล่าวและเพื่อนมาสนใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือทดลอง คือ โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกสำหรับเด็กที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียน ประกอบด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้ 1) แผนการจัดการพฤติกรรม จำนวน 15 แผนและแบบบันทึกการจัดการตนเองและประเมินตนเองของนักเรียน โดยผู้วิจัยนำเนื้อหาของแผนการจัดการพฤติกรรมทั้งหมดให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษและด้านจิตวิทยาการศึกษา จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.93 และผู้วิจัยนำแผนการจัดการพฤติกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมที่ไม่ใช่ตัวอย่างวิจัยที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน พบว่าผู้เรียนเข้าใจและปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้ แสดงว่าสามารถนำแผนการจัดการพฤติกรรมไปใช้ได้ และ 2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนของครู ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเบื้องต้น A-B-C และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้น (Functional Assessment Checklist for Teachers and Staff-FACTS) ผู้วิจัยนำแบบสังเกตไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ครูของนักเรียนทั้ง 3 คน

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ครูและนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นก่อนและหลังเข้าโปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ เพื่อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.93 แสดงว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด สามารถนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ได้ และ 2) แบบสังเกตพฤติกรรมแบบช่วงเวลา (Interval) โดยในตารางสังเกตพฤติกรรมนั้นจะประกอบด้วยช่วงเวลาสังเกตทั้งหมด 15 นาที และแบ่งย่อยทุก 10 วินาที ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายทุก 10 วินาทีและบันทึกผล โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา พบว่าเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.95 แสดงว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด สามารถนำแบบสังเกตพฤติกรรมแบบช่วงเวลาไปใช้ได้

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การประเมินผลพฤติกรรม โดยการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้วยการเก็บข้อมูลเพื่อมาวิเคราะห์พฤติกรรม คัดเลือกตัวอย่างวิจัยที่มีสาเหตุของปัญหามาจากการต้องการความสนใจเป็นเหตุ และนำขั้นตอนในการจัดการตนเองมาใช้ในการปรับพฤติกรรมที่เป็นปัญหา 2) ดำเนินการจัดทำแผนการ

จัดการพฤติกรรมให้สอดคล้องกับการปรับพฤติกรรมของตัวอย่างวิจัย จำนวน 15 แผน ระยะเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง แผนละ 50 นาที 3) เก็บบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนในระยะเวลาพื้นฐาน โดยการสังเกตช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรม โดยแบบสังเกตพฤติกรรมแบบช่วงเวลา (Interval) มีการสังเกตทั้งหมด 3 ครั้งในช่วงเวลาในการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ในระยะให้เงื่อนไขการทดลองที่มีการดำเนินการใช้แผนการจัดการพฤติกรรมที่วางไว้ทั้งหมด 15 แผนกับตัวอย่างวิจัยมีการสังเกตทั้งหมด 15 ครั้ง และระยะติดตามผลมีการสังเกตทั้งหมด 3 ครั้ง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้มีการหาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องระหว่างผู้ประเมินผู้วิจัยสังเกตและบันทึกข้อมูล 21 ครั้ง ใช้ผู้ช่วยวิจัยในการร่วมสังเกตและบันทึกข้อมูลทั้งหมด 6 ครั้ง ผลการสังเกตและบันทึกข้อมูลพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องมีค่ามากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งถือว่าการสังเกตและบันทึกข้อมูลมีความเที่ยงสูง และ 4) ดำเนินการสัมภาษณ์ ครูและนักเรียน ตัวอย่างวิจัย ถึงความคิดเห็นในการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ หลังจากที่ตัวอย่างได้รับการสอนจากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบถ้วนตามเงื่อนไข

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลของโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลค่ามัธยฐาน และพิสัยควอไทล์ (IQR) ของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและความคงทนในการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 พบว่าพฤติกรรมพูดแทรกในระยะเส้นฐานมีจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับระยะที่ใช้โปรแกรมฯแล้ว และสามารถทำนายแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมที่สูงขึ้นได้ เมื่อใช้โปรแกรมฯ พบว่า จำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับระยะเส้นฐาน และการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลงแต่ไม่คงที่ ในระยะติดตามผลค่าระยะของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลงแต่ไม่คงที่ จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าโปรแกรมฯ มีประสิทธิภาพแต่ไม่มีความคงทนในการลดพฤติกรรมพูดแทรก

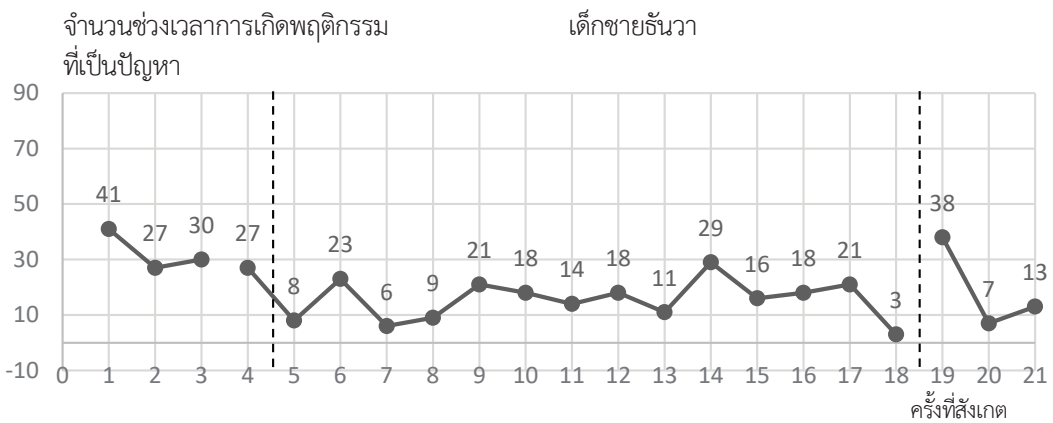
ตาราง 1 ผลของโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯในการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน

ชื่อ	พฤติกรรมที่เป็นปัญหา	ระยะเส้นฐาน		ระยะใช้โปรแกรม		ระยะติดตามผล	
		Median	IQR	Median	IQR	Median	IQR
ธันวา	พูดแทรก	32	23	17	6	10	2
วสิน	พูดแทรก	30	14	18	12	13	31
กิตติ	พูดแทรก	36	13	18	16	14	22

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ

จากการวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน และพิสัยควอไทล์ของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในแต่ละระยะ และนำเสนอกราฟเป็นรายบุคคล พบรายละเอียดต่อไปนี้

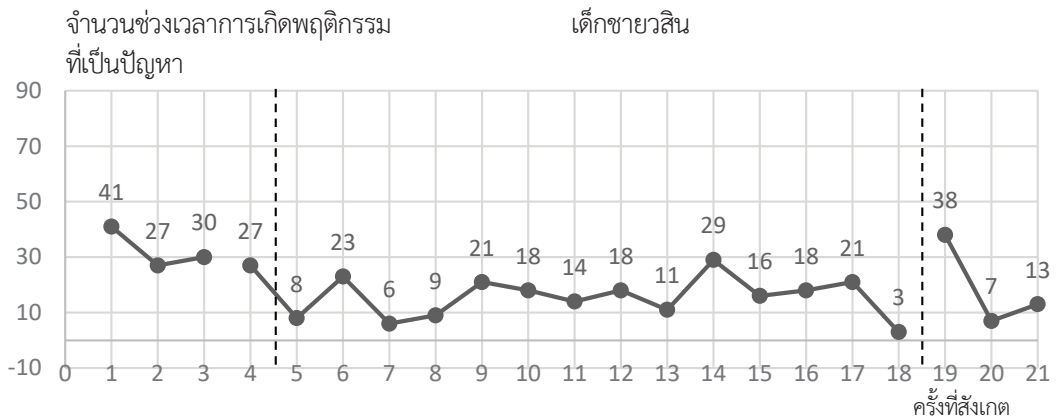
2.1 การเปรียบเทียบจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของเด็กชาย
 ธันวา พบว่าพฤติกรรมพูดแทรกของเด็กชายธันวา ในระยะเส้นฐาน จำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมี
 ค่ามัธยฐานเท่ากับ 32 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 23 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลมาก แนวโน้มการ
 เกิดพฤติกรรมสูงขึ้น ในระยะการใช้โปรแกรมจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 17
 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 6 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลน้อยและพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลง ในระยะ
 ติดตามผลจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 10 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 2 แสดงว่า
 มีการกระจายตัวของข้อมูลน้อย และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมลดลง การเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อ
 เทียบกับช่วงระยะการใช้โปรแกรม สรุปผลการสังเกตและบันทึก พบว่าพฤติกรรมพูดแทรกในระยะเส้นฐาน
 มีจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับระยะที่ใช้โปรแกรมแล้ว และสามารถ
 ทำนายแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมที่สูงขึ้นได้ ในระยะการใช้โปรแกรมการจัดการเชิงรุกและระยะติดตาม
 พบว่าจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับระยะเส้นฐาน และการเกิดพฤติกรรม
 มีแนวโน้มลดลงแต่ไม่คงที่ จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าโปรแกรมการจัดการเชิงรุก มีประสิทธิภาพ
 แต่ไม่มีความคงทนในการลดพฤติกรรมพูดแทรก ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 การเปรียบเทียบจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนคือ
 พฤติกรรมการพูดแทรก และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมพูดแทรกในแต่ละระยะการทดลอง

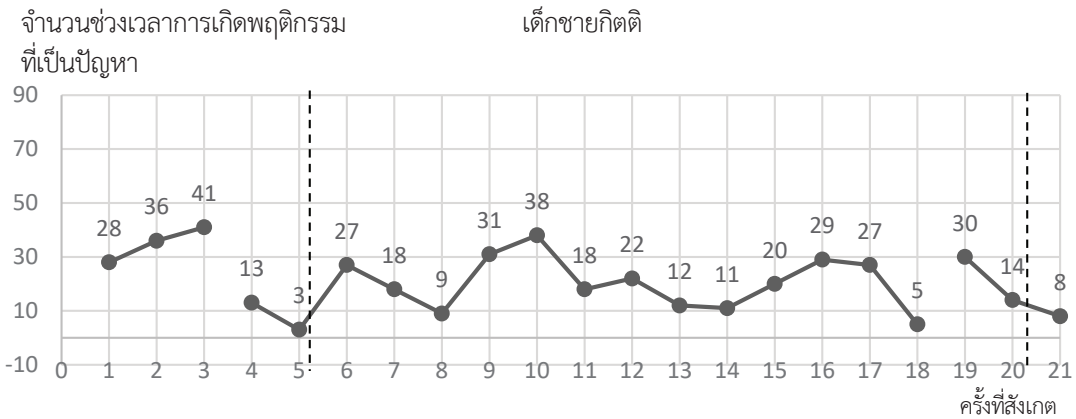
2.2 การเปรียบเทียบจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของเด็กชาย
 วสิน พฤติกรรมพูดแทรกของเด็กชายวสิน ในระยะเส้นฐาน จำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐาน
 เท่ากับ 30 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 14 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลมาก แนวโน้มการเกิดพฤติกรรม
 สูงขึ้น ในระยะการใช้โปรแกรมจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 18 มีค่าพิสัยควอไทล์
 เท่ากับ 12 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลมาก แต่พฤติกรรมมีแนวโน้มลดลง ในระยะติดตามผลจำนวน
 ช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 13 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 31 แสดงว่ามีการกระจาย
 ตัวของข้อมูลมาก แต่แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมลดลง การเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับ

ช่วงระยะเวลาการใช้โปรแกรม สรุปผลการสังเกตและบันทึก พบว่า พฤติกรรมพูดแทรกในระยาะเส้นฐานมีจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับระยะที่ใช้โปรแกรมแล้ว และสามารถทำนายแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมที่สูงขึ้นได้ ในระยะการใช้โปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ และระยะติดตาม พบว่าจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับระยะเส้นฐาน และการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลงแต่ไม่คงที่ จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าโปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ มีประสิทธิภาพแต่ไม่มีความคงทนในการลดพฤติกรรมพูดแทรก ดังแสดงในภาพ 2

ภาพ 2 การเปรียบเทียบจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน คือ พฤติกรรมการพูดแทรก และแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมพูดแทรกในแต่ละระยะการทดลองของเด็กชายวสิน

2.3 การเปรียบเทียบจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของเด็กชายกิตติ พฤติกรรมพูดแทรกของเด็กชายกิตติ ในระยะเส้นฐาน จำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 36 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 13 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลมาก แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมสูงขึ้น ในระยะการใช้โปรแกรมจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 18 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 16 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลมาก แต่พฤติกรรมมีแนวโน้มลดลง ในระยะติดตามผลจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 14 มีค่าพิสัยควอไทล์เท่ากับ 22 แสดงว่ามีการกระจายตัวของข้อมูลมาก แต่แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมลดลง การเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับช่วงระยะเวลาที่ใช้โปรแกรม สรุปผลการสังเกตและบันทึก พบว่า พฤติกรรมพูดแทรกในระยาะเส้นฐานมีจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับระยะที่ใช้โปรแกรมแล้ว และสามารถทำนายแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมที่สูงขึ้นได้ ในระยะการใช้โปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ และระยะติดตาม พบว่าจำนวนช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับระยะเส้นฐาน และการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลงแต่ไม่คงที่ ในระยะติดตามผลค่าระยะของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมมีแนวโน้มลดลงแต่ไม่คงที่ ดังแสดงในภาพ 3

ภาพ 3 การเปรียบเทียบจำนวนช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน คือพฤติกรรม การพูดแทรกและแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมพูดแทรกในแต่ละระยะการทดลองของเด็กชายกิตติ

จากข้อมูลสรุปได้ว่าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ มีประสิทธิภาพแต่ไม่มีความคงทนในการลดพฤติกรรมพูดแทรก จากข้อมูลสรุปว่าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ มีผลต่อการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยทั้ง 3 คน ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 และข้อ 2 แต่ไม่มีความคงทนของพฤติกรรม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ

ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ สำหรับความคาดหวังผลของการใช้โปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ พบว่าครูผู้สอนมีความคาดหวังไปในทางเดียวกัน ได้แก่ ต้องการให้นักเรียนได้สะท้อนตนเองว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมามีผลกระทบต่อเพื่อน ต่อชั้นเรียน ต่อครูอย่างไร โดยครูเชื่อว่าเมื่อนักเรียนเกิดความตระหนักขึ้นมา อาจจะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลง และมีพฤติกรรมแทนที่คือ ให้ง่ายมือก่อนพูดแทรกครูขึ้นมา หรือสามารถระงับอารมณ์ความอยากพูดได้ เมื่อถามว่าเมื่อนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ แล้วทำให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลงหรือไม่ ครูผู้สอนทุกคนให้ความคิดเห็นที่ตรงกันว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะลดลง เนื่องจากผู้เรียนเรียนรู้ว่าเวลาใดควรพูด โดยที่มีการสะท้อนและคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมา และมีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน และจากคำถามเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากมีการใช้โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ครูผู้สอนได้ให้ความคิดเห็นตรงกันว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ส่งผลให้ การเรียนการสอนและบรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นและได้สอนอย่างเต็มที่

และผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามเพื่อสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังเข้าร่วมโปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ โดยถามถึงประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ความคิดเห็นที่เกิดขึ้นรวมถึงข้อเสนอแนะหลังการใช้โปรแกรมการจัดการเชิงรุกฯ พบว่าครูผู้สอนและนักเรียนทุกคน มีความคิดเห็นตรงกันว่าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ มี

ประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เนื่องจากนักเรียนจะยกมือเพื่อขออนุญาตก่อนจะพูด เช่นเดียวกับนักเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยในครั้งนี้ได้กล่าวว่า ตนเองต้องคอยตระหนักรู้ก่อนจะพูด หรือทำพฤติกรรมจะต้องยกมือขออนุญาตก่อน ต้องควบคุมตนเองเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา “นักเรียนเหมือนรู้ตัวว่าจะต้องสะกดตัวเองให้นิ่งขึ้น ไม่พูดแทรกออกมา...จะยกมือขออนุญาตก่อนพูดตะโกนออกมามากกว่าเมื่อก่อนที่พูดแทรกเลย” ครูสัมภาษณ์ 4 มิ.ย.62 และเนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปสู่โครงการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกๆ มาใช้สำหรับนักเรียนที่มีภาวะเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียนได้ทุกคน และนักเรียนที่โรงเรียนมีปัญหามีพฤติกรรมในลักษณะนี้ค่อนข้างมาก แต่ต้องปรับแผนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยครูผู้สอนได้เห็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ทำให้คิดว่าต้องหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนก่อนที่จะทำการลงโทษพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นๆ เพื่อที่จะได้แก้ไขพฤติกรรมได้ถูกต้อง และเมื่อนักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนแล้ว ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น การเรียนการสอนจึงดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ส่วนนักเรียนคิดว่าหลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกๆ แล้ว ทำให้ตนเองต้องคอยเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า ในขณะที่กำลังอยู่ในชั้นเรียน เมื่อต้องการทำสิ่งใด จะต้องขออนุญาตครูผู้สอนให้ถูกต้องก่อน “บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น เมื่อไม่มีการตะโกนแทรก ลุกไปมา นักเรียนจะทำอะไรก็ขออนุญาตก่อน ทำให้ไม่ต้องว่ากล่าวให้เสียบรรยากาศการเรียนกัน” ครูสัมภาษณ์ 4 มิ.ย.62 สำหรับข้อเสนอแนะในการใช้โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกๆ โดยครูผู้สอนส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าถ้ามีการนำวิธีการจัดการชั้นเรียนแบบอื่นมาร่วมประยุกต์ควบคู่ไปด้วย และมีระยะเวลาในการเข้าโปรแกรมที่นานมากกว่านี้ นักเรียนอาจมีพฤติกรรมที่ตีมากขึ้นกว่าเดิมและอยากให้มีการปรับพฤติกรรมแบบนี้ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์ข้างต้น พบว่าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกๆ นี้มีประโยชน์ และสามารถใช้ได้จริง โดยปรับตามความเหมาะสมของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกๆ มีผลต่อการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงทั้ง 3 คน จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ใช้การบูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเอง รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมที่ได้ผลต่อการเปลี่ยนแปลงและช่วยเหลือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียนที่มีภาวะเสี่ยงในระดับประถมศึกษา (Davies & Witte, 2000; Smith & Sugai, 2000) ผู้วิจัยได้จัดทำโปรแกรมการจัดการเชิงรุกๆ มาใช้ในการจัดการปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียนในบริบทของประเทศไทย โดยมีขั้นตอนในการจัดการตนเองที่ครอบคลุมมากขึ้นจากงานวิจัยที่สอดคล้องดังกล่าว โดยขั้นตอนการจัดการตนเองที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบไปด้วย 1) การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนเป็นคนตั้งเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตัวเอง และเป็นผู้เลือกตัวเสริมแรงที่ต้องการเมื่อสามารถทำตามเป้าหมายได้ โดยที่เป้าหมายที่ตั้งจะต้องมีความเฉพาะเจาะจง ทำหาย แต่สามารถทำได้ เช่นตัวอย่างวิจัย มีการตั้งเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ การไม่พูดแทรกในขณะที่ครูสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ชัดเจนและนักเรียนสามารถทำได้ 2) การบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยแนะนำวิธีการบันทึกข้อมูลแบบบันทึกให้ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมที่เกิดและไม่เกิดขึ้นด้วยตัวเอง

ลงบนแบบบันทึกพฤติกรรม โดยผู้วิจัยอาจช่วยให้สัญญาณในการบันทึกแต่ละครั้งก็ได้ อย่างเช่นตัวอย่างวิจัย ต้องบันทึกผลลงในแบบตรวจสอบตนเองทุกครั้งที่ได้ยินเสียงเตือนหรือเสียงสัญญาณว่าตนเองได้ทำตามพฤติกรรมเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือการไม่พูดแทรกครูหรือไม่ 3) การสอนตนเอง ผู้วิจัยจะเตือนนักเรียนให้บันทึกพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยในครั้งแรกเมื่อถึงเวลาผู้วิจัยเป็นผู้เตือนผู้เรียนเองโดยการพูดเตือนออกมา ก่อน แต่ในครั้งต่อไปผู้วิจัยจะค่อยๆ ถอนตัวออกมา โดยจะให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่เตือนตัวเองแทน โดยเมื่อสัญญาณเตือนดังขึ้น ผู้เรียนเป็นผู้เตือนตนเองโดยการพูดเตือนตนเองออกมา แล้วในครั้งต่อไป ผู้เรียนเป็นผู้เตือนตนเองโดยการพูดกระซิบกับตนเอง จนผู้เรียนสามารถเตือนตนเองได้โดยไม่ต้องแสดงออกมา สามารถเตือนตนเองได้ภายในใจสามารถบันทึกพฤติกรรมด้วยตนเองได้ทันที 4) การประเมินด้วยตนเอง โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเองว่าพฤติกรรมใดที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ว่าในครั้งนี้นักเรียนสามารถทำตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เกินครึ่งของทั้งหมดหรือไม่ และขั้นที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมเข้ามาให้ครอบคลุมมากขึ้น คือ ขั้น 5) การให้ผลตอบรับด้วยตนเอง เป็นขั้นที่รวมการเสริมแรงและการลงโทษด้วยตนเองเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้นักเรียนได้เป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเองว่าควรจะได้รับเสริมแรงหรือไม่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้เรียนสามารถทำได้ครบทุกขั้นตอนตามแผนการจัดการตนเองที่ผู้วิจัยได้วางไว้ และขั้นตอนการให้ผลตอบรับด้วยตนเองที่ผู้วิจัยได้เพิ่มเข้ามา ทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเตือนตนเองไม่ให้ทำพฤติกรรมที่เป็นปัญหามากขึ้น เพราะถ้าผู้เรียนสามารถทำได้ก็จะได้รับรางวัลตามที่ตนเองต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ ในเรื่องของเสริมแรงทางบวก ที่เมื่อผู้เรียนได้รับสิ่งเร้าที่พึงพอใจ ความถี่ของพฤติกรรมจึงเพิ่มมากขึ้น ทำให้โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกที่บูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเองมีข้อได้เปรียบมากกว่างานวิจัยที่ไม่มีขั้นตอนนี้

จากงานวิจัยที่ผ่านมา (Barry & Messer, 2003; Brooks, Todd, Tofflemoyer, & Horner. 2003; Hansen, Wills, Kamps, & Greenwood, 2013; Mooney, Ryan, Uhing, Reid, & Epstein, 2005) พบว่าการจัดการตนเองเหมาะสมกับพฤติกรรมในระดับที่ไม่รุนแรงแต่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน เช่น พฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน อย่างการพูดแทรก ลูกออกจากที่ การเรียกร้องความสนใจ ซึ่งครูและทางโรงเรียนสามารถจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าวได้ แต่หากเป็นพฤติกรรมในระดับที่รุนแรง เช่น การทำร้ายตนเอง การทำร้ายร่างกายผู้อื่น การช่วยเหลือโดยโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ อาจไม่เพียงพอ จะต้องมีการวิเคราะห์เชิงลึกและทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ มาร่วมด้วย

2. เมื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนมีค่าร้อยละของช่วงเวลาการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง โดยในระยะเส้นฐานมีค่าร้อยละของช่วงเวลาในการเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสูงกว่าในระยะเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ มีผลต่อการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนของผู้เรียนจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 สอดคล้องกับแนวคิดของ Skinner (1974) คือทฤษฎีการเรียนรู้แบบการกระทำหรือการวางเงื่อนไขแบบผลกรรม ที่พบว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ และเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและเปลี่ยนแปลงตามผลกรรม ทั้งยังมีความสำคัญในเรื่องการเสริมแรง และเมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของตัวอย่างวิจัยทั้ง 3 คนพบว่า ในระยะเส้นฐาน ซึ่งเป็นระยะที่ยังไม่ได้ใช้โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตัวอย่างวิจัยมีคะแนนร้อยละของช่วงเวลาการเกิดสูง และมีแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนยังไม่เกิดการเรียนรู้ว่าควร

จัดการตนเองให้ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอย่างไรจึงเหมาะสม และจะได้รับความสนใจตามที่ต้องการ แต่เมื่อเข้าสู่ระยะการใช้โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ คณะนอวัยยะของช่วงเวลาการพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลดลง ซึ่งมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและสอดคล้องกับแผนการจัดการพฤติกรรมที่วางไว้ในโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับแผนการสอนที่สอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป และเป็นการสอนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียนไปพร้อมๆกัน สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ใช้การบูรณาการการประเมินพฤติกรรมและการจัดการตนเอง อย่างงานวิจัยของ Barry และ Messer (2003) ได้ศึกษาการใช้ทักษะการจัดการตนเองสำหรับนักเรียนที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะสมาธิสั้น ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเรียนทั่วไปในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคในการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของนักเรียน การวิเคราะห์พฤติกรรมในการทำงาน สำหรับพฤติกรรมที่ก่อวนในชั้นเรียน พบว่าพฤติกรรมในการทำงานและผลการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มสูงขึ้น และมีพฤติกรรมก่อวนชั้นเรียนลดลง

3. หลังการเข้าโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แก่ ครูประจำชั้น และนักเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัยมีความคิดเห็นเชิงบวก จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 3 โดยจากข้อมูลครูผู้สอนพบว่านักเรียนมีความตระหนักถึงการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ทำให้ห้องเรียนมีการเรียนการสอนที่ปกติสุขมากขึ้น จากคำสัมภาษณ์ของครูที่กล่าวว่า “บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น เมื่อไม่มีการตะโกนแทรก ลูกไปมา นักเรียนจะทำอะไรก็ขออนุญาตก่อน ทำให้ไม่ต้องว่ากล่าวให้เสียบรรยากาศการเรียนกัน” และทำให้ครูผู้สอนคิดว่าต้องหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนก่อนที่จะทำการลงโทษพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น ๆ ก่อน เพื่อที่จะได้แก้ไขพฤติกรรมได้ถูกจุดและถาวร จากคำสัมภาษณ์ของครูที่กล่าวว่า “ทำให้คิดว่าเราจะต้องหาว่า เพราะอะไรนักเรียนถึงเกิดพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้แก้ปัญหาก็ได้ถูกจุด ไม่ใช่แค่ดุหรือลงโทษเพียงอย่างเดียว” และ เมื่อนักเรียนไม่ได้แสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนแล้ว ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น เพราะครูผู้สอนไม่ต้องคอยว่ากล่าวนักเรียน การเรียนการสอนจึงดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และโปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ส่งผลให้นักเรียนพยายามควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเอง เกิดการยับยั้งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของตนเองไม่ให้เกิดขึ้น เตือนตนเองให้ขออนุญาตครูผู้สอนก่อนแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ในขณะที่กำลังอยู่ในชั้นเรียน เมื่อต้องการทำสิ่งใด จะต้องขออนุญาตครูผู้สอนให้ถูกต้องก่อน เมื่อครูอนุญาตแล้วจึงทำ ทำให้ครูไม่ดุ ไม่นินว่ากล่าวตักเตือน และที่สำคัญคือ ได้รับความสนใจอย่างที่ต้องการ จากคำสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นตัวอย่างวิจัย กล่าวว่า “ผมรู้สึกว่าจะต้องยกมือขออนุญาตครูก่อนจะพูดตอบคำถาม แล้วครูจะฟังผม ไม่ดุผม” จากการที่ตัวอย่างวิจัยได้เกิดความตระหนักรู้ในพฤติกรรมของตนเองนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ Bandura (1986) ที่มีความเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลเกิดจากการกำหนดซึ่งกันและกัน ซึ่งการจัดการตนเองเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีดังกล่าวนี้ และทฤษฎีอภิปัญญาที่ว่าด้วยความสามารถในการตรวจสอบความรู้ด้านปัญญาของตนเอง ที่บุคคลสามารถรู้ถึงกระบวนการคิดและสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากกระบวนการคิดของตน ในการวางแผนกำกับควบคุม และประเมินการเรียนรู้อของตนเองได้ เพื่อให้การเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Marzano, 1998)

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ควรมีการนำกระบวนการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนไป

ใช้เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งอาจได้แก่ การต้องการความสนใจ เพื่อการแก้ไขพฤติกรรมที่เหมาะสม และเนื้อหาในแผนการจัดการพฤติกรรมอาจปรับให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยในครั้งนี้อาจมีปัจจัยแทรกซ้อนเกิดขึ้น ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละคนที่แตกต่างกัน อาจทำให้ผลการวิจัยมีความคลาดเคลื่อนได้ ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจมีการควบคุมปัจจัยภายนอกต่างๆ ให้มากขึ้น
2. ผู้วิจัยควรเริ่มสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเปิดภาคการศึกษา เพื่อการประเมินสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและมีระยะเวลาในการใช้โปรแกรมการจัดการพฤติกรรมเชิงรุกฯ ได้มากขึ้น
3. ในการทำการวิจัยครั้งต่อไป นอกจากมีการวัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแล้ว ผู้วิจัยควรมีการออกแบบการวัดพฤติกรรมทดแทนเพิ่มเติม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- เกศินี ครุณาสวัสดิ์. (2556). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยบูรณาการรูปแบบการแก้ปัญหาที่ไอทีอาร์ร่วมกับหลักการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเองของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ยุวดี งามวิทย์โรจน์. (2552). *บทบาทของบุคลิกภาพแบบใช้อำนาจ ประสบการณ์ถูกล่วงโทษในวัยเด็ก และสถานภาพของครูในการทำนายเจตคติต่อ และพฤติกรรมการลงโทษทางร่างกายและจิตใจในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2559). ผลกระทบของความรุนแรงในโรงเรียนต่อเด็ก และแนวทางสำหรับโรงเรียนที่เป็นมิตรกับเด็ก. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2562 จาก <https://thailandunicef.blogspot.com/2016/09/violence-against-children-at-school.html>
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชาติ. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 8. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *ผลวิจัยชุด “เด็กบกพร่องการเรียนรู้” เรียนสายอาชีพได้. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2562 จาก: http://rajanukul.go.th/new/index.php?mode=maincontent&group=225&id=5088&date_start=&date_end=*
- Barry, L.M., & Messer, J.J. (2003). A practical application of self-management for students diagnosed with attention-deficit/hyperactivity disorder. *Journal of Positive Behavior Interventions, 5*(4), 238-248.
- Bandura, A. (1986). The explanatory and predictive scope of self-efficacy theory. *Journal of social and clinical psychology, 4*(3), 359-373.
- Bandy, T., & Moore, K.A. (2010). *Assessing self-regulation: A guide for out-of-school time program practitioners.* Washington, DC: Child Trends.

- Brooks, A., Todd, A.W., Tofflemoyer, S., & Horner, R.H. (2003). Use of functional assessment and a self-management system to increase academic engagement and work completion. *Journal of Positive Behavior Interventions, 5*(3), 144-152.
- Davies, S., & Witte, R. (2000). Self-Management and Peer Monitoring within a group contingency to decrease uncontrolled verbalizations of children with Attention Deficit/hyperactivity disorder. *Psychology in the Schools, 37*(2), 135-147.
- Dunlap, G., & Fox, L. (2011). Function-based interventions for children with challenging behavior. *Journal of Early Intervention, 33*(4), 333-343.
- Güleç, S., & Balçık, E.G. (2011). Undesirable behaviors elementary school classroom teachers encounter in the classroom and their reasons. *Bulgarian Journal of Science & Education Policy, 5*(2), 163-177.
- Hansen, B.D., Wills, H.P., Kamps, D.M., & Greenwood, C.R. (2014). The effects of function-based self-management interventions on student behavior. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders, 22*(3), 149-159.
- Hyman Jr, I.E., & Pentland, J. (1996). The role of mental imagery in the creation of false childhood memories. *Journal of Memory and Language, 35*(2), 101-117.
- Lewis, T.J., & Sugai, G. (1999). Effective behavior support: A systems approach to proactive schoolwide management. *Focus on Exceptional Children, 31*(6), 1.
- Little, M.A., Lane, K.L., Harris, K.R., Graham, S., Story, M., & Sandmel, K. (2010). Self-regulated strategies development for persuasive writing in tandem with schoolwide positive behavior support: Effects for second-grade students with behavioral and writing difficulties. *Behavioral Disorders, 35*(2), 157-179.
- March, R.E., & Horner, R.H. (2002). Feasibility and contributions of functional behavioral assessment in schools. *Journal of Emotional and Behavioral Disorders, 10*(3), 158-170.
- Marzano, R.J. (1998). A theory-based meta-analysis of research on instruction.
- Mooney, P., Ryan, J.B., Uhing, B.M., Reid, R., & Epstein, M.H. (2005). A review of self-management interventions targeting academic outcomes for students with emotional and behavioral disorders. *Journal of Behavioral Education, 14*(3), 203-221.
- Skinner, Q. (1974). Some Problems in the Analysis of Political Thought and Action. *Political theory, 2*(3), 277-303.
- Smith, B.W., & Sugai, G. (2000). A self-management functional assessment-based behavior support plan for a middle school student with EBD. *Journal of Positive Behavior Interventions, 2*(4), 208-217.